

Przewodnik po specustawie o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

24 lutego 2022 r. Rosja zaatakowała Ukrainę. W wyniku tego do Polski przybyło już 1,5 mln osób poszukujących schronienia i pomocy. Z uwagi na uchwalenie w dniu 12 marca 2022 r. *ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa* (Dz.U. z 2022 r., poz. 583) chcemy przybliżyć stan prawny obu stronom – zarówno uchodźcom, jak i pomagającym im Polakom.

Nowe rozwiązania weszły w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw 12 marca 2022 r. i obowiązują z mocą wsteczną od dnia 24 lutego 2022 r.

DLA UCHODźCÓW

LEGALIZACJA POBYTU

Jeżeli przekroczyłeś granicę po 24 lutego 2022 r., Twój pobyt w Polsce jest legalny już od momentu zarejestrowania przez Straż Graniczną na granicy (pieczętka w paszporcie) przez 18 miesięcy, z możliwością przedłużenia, co dotyczy również Twoich małoletnich dzieci oraz Twojego małżonka, nawet jeżeli małżonek ten nie jest obywatelem Ukrainy.

Nie musisz się nigdzie dodatkowo rejestrować – na podstawie pieczętki Twój pobyt jest legalny przez 18 miesięcy, licząc od dnia 24 lutego 2022 r.

Jeżeli nie zostałeś zarejestrowany przy wjeździe na terytorium Polski, Twój pobyt zostanie zarejestrowany na Twój wniosek skierowany do Komendanta Głównego Straży Granicznej. Wniosek ten musisz złożyć nie później niż w ciągu 60 dni od dnia wjazdu.

Jeżeli przekroczyłeś granicę przed 24 lutego 2022 r. i Twój pobyt na terytorium Polski jest lub był uznawany za legalny, **udzielone zostanie Ci jednorazowe zezwolenie na pobyt czasowy na kolejne 3 lata od momentu wydania tej decyzji.**

Po upływie 9 miesięcy legalnego pobytu w Polsce będziesz mógł ubiegać się o zezwolenie na pobyt czasowy na terenie RP na okres 3 lat.

Jeżeli ostatni dzień okresu Twojego pobytu na terytorium RP na podstawie wizej krajowej przypada w czasie od dnia 24 lutego 2022 r., okres pobytu na podstawie tej wizej oraz okres ważności tej wizej ulegają przedłużeniu **do dnia 31 grudnia 2022 r.**

W trakcie pobytu w Polsce na Twój wniosek (złożony w dowolnym organie gminy) zostanie nadany Ci numer PESEL oraz utworzony dla Ciebie profil zaufany. Dotyczące Cię najważniejsze informacje identyfikacyjne zostaną wprowadzone do aplikacji mobilnej mObywatel, do której będziesz miał indywidualny dostęp.

TŁUMACZENIE DOKUMENTÓW

Zarówno wniosek o nadanie numeru PESEL, jak i wydruk potwierdzenia utworzenia profilu zaufanego udostępnione są na wzorach przygotowanych w języku ukraińskim i polskim, mogą być jednak sporządzone również w innych językach.

Nie musisz sporządzać wniosku w języku polskim lub w innym, którego nie znasz – do danych, które zawiera wniosek o nadanie numeru PESEL, stosuje się sposób transliteracji określony w art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego.

MOŻLIWOŚCI ZATRUDNIENIA

Jeżeli nie możesz pracować lub nie masz zapewnionej pracy w Polsce, masz możliwość zarejestrowania się w urzędzie gminy jako osoba bezrobotna.

Jeżeli możesz pracować, masz swobodny dostęp do rynku pracy. Po stronie pracodawcy leży obowiązek zgłoszenia Cię w terminie 14 dni od dnia podjęcia pracy do właściwego urzędu pracy. Na terenie RP możesz również podejmować i wykonywać działalność gospodarczą – na takich samych zasadach jak obywatele polscy. Jedynym warunkiem jest uzyskanie przez Ciebie numeru PESEL.

Jeżeli szukasz pracy, masz również możliwość skorzystania z usług pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego oraz szkoleń – na takich samych zasadach jak obywatele polscy.

OPIEKA ZDROWOTNA

W trakcie pobytu w Polsce zyskasz dostęp do powszechnego systemu opieki zdrowotnej oraz prawo do bezpłatnej pomocy psychologicznej.

Narodowy Fundusz Zdrowia zapłaci za każde świadczenie medyczne dla obywatela Ukrainy udzielone w publicznej służbie zdrowia. Gwarantuje się finansowanie tych świadczeń z budżetu państwa.

POMOC FINANSOWA

Jako obywatelowi Ukrainy przebywającemu legalnie na terenie RP przysługuje Ci jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł (na osobę). Przekazane środki możesz wydać w dowolny sposób na swoje utrzymanie.

W trakcie pobytu w Polsce jako obywatel Ukrainy będziesz zwolniony z podatku dochodowego (PIT) do końca 2022 r. Będzie Ci również przysługiwać prawo do korzystania z niektórych świadczeń finansowych: rodzinnego kapitału opiekuńczego, świadczenia wychowawczego, programu „Dobry start” oraz świadczeń rodzinnych.

Pomoc udzielana będzie także w formie paczek żywnościowych lub posiłków organizowanych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.

KONTYNUACJA NAUKI

W trakcie pobytu w Polsce będziesz mógł kontynuować studia na polskich uczelniach i korzystać ze stypendiów socjalnych. Ukraińscy nauczyciele oraz wykładowcy będą mieli ułatwiony dostęp do wykonywania zawodu na terytorium RP.

DLA POMAGAJĄCYCH

LEGALIZACJA POBYTU

Jeżeli uchodźca przekroczył granicę po 24 lutego 2022 r., jego pobyt w Polsce jest legalny od momentu zarejestrowania przez Straż Graniczną na granicy (pieczętka w paszporcie) przez 18 miesięcy, z możliwością przedłużenia, co dotyczy również jego małoletnich dzieci oraz jego małżonka – nawet jeżeli małżonek ten nie jest obywatelem Ukrainy.

Nie trzeba go nigdzie dodatkowo rejestrować – na podstawie pieczętki jego pobyt jest legalny przez okres 18 miesięcy, licząc od dnia 24 lutego 2022 r.

Jeżeli uchodźca nie został zarejestrowany przy wjeździe na terytorium Polski, jego pobyt zostanie zarejestrowany na jego wniosek skierowany do Komendanta Głównego Straży Granicznej. Wniosek ten należy złożyć nie później niż w ciągu 60 dni od dnia wjazdu.

Po upływie 9 miesięcy legalnego pobytu w Polsce uchodźca będzie mógł ubiegać się o zezwolenie na pobyt czasowy na terenie RP na okres 3 lat.

W trakcie pobytu w Polsce na wniosek uchodźcy zostanie nadany mu numer PESEL oraz utworzony dla niego profil zaufany. Dotyczące go najważniejsze informacje identyfikacyjne zostaną wprowadzone do aplikacji mobilnej mObywatel, do której będzie miał indywidualny dostęp.

TŁUMACZENIE DOKUMENTÓW

Zarówno wniosek o nadanie numeru PESEL, jak i wydruk potwierdzenia utworzenia profilu zaufanego udostępnione są na wzorach przygotowanych w języku ukraińskim i polskim, mogą być jednak sporządzone również w innych językach.

Wniosek można sporządzić również w języku polskim – do danych, które zawiera wniosek o nadanie numeru PESEL, stosuje się sposób transliteracji określony w art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego.

POMOC FINANSOWA

Jeżeli udzielasz pomocy, która zapewni zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy uciekającym przed wojną, będziesz mógł otrzymać świadczenie na podstawie umowy zawartej z Twoją gminą. Świadczenie to będzie mogło być wypłacane przez 60 dni, a jego wysokość zostanie określona w rozporządzeniu Rady Ministrów. Przewiduje się, że będzie to 40 zł dziennie, czyli ok. 1200 zł miesięcznie. Wsparcie to będzie zwolnione od podatku. Wzór wniosku o świadczenie zostanie określony w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw administracji publicznej.

UŁATWIENIA W ZATRUDNIENIU

Ukraińcy, których pobyt w Polsce zostanie zalegalizowany na mocy specustawy lub ustawy o cudzoziemcach, mogą podejmować i wykonywać pracę w Polsce bez konieczności posiadania zezwolenia na pracę. Aby skorzystać z tego rozwiązania, pracodawca będzie musiał w ciągu 14 dni od podjęcia pracy powiadomić za pośrednictwem praca.gov.pl właściwy urząd pracy o powierzeniu pracy cudzoziemcowi.

Osoby te mogą również podejmować i wykonywać na terenie RP działalność gospodarczą – na takich samych zasadach jak obywatele polscy. Jedynym warunkiem jest uzyskanie przez nie numeru PESEL.